

Filozofsko-teološki institut DI
Studij filozofije i teologije
ponedjeljkom i petkom u 8:15

Proroštvo i apokaliptika

prorok – נביא *nabî'* [navi]

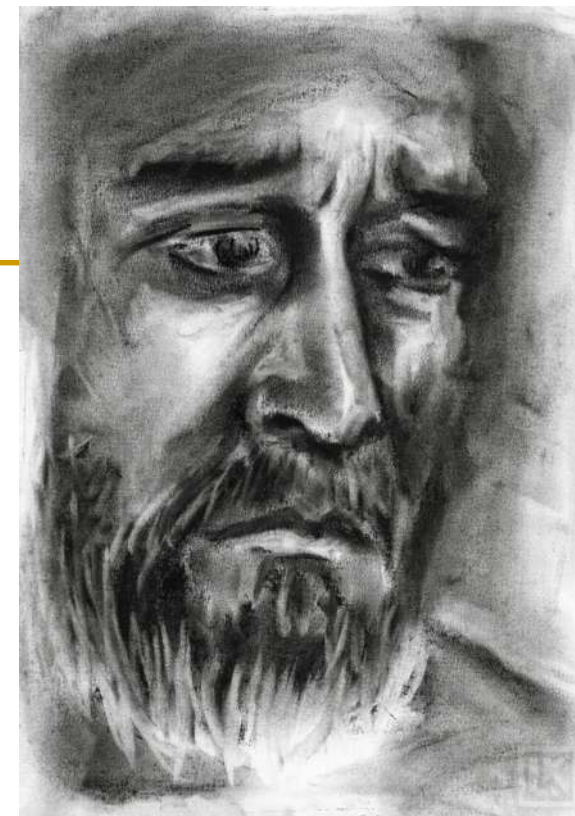
Sveto pismo; B. Lujić, *Starozavjetni proroci*

amdg.ffdi.hr → nastava

FFRZ: Proroštvo i apokaliptika (ISVU: 167702, Iz2016),
ECTS 3, petkom, 8:15

Knjiga Tužaljki

Uz Knjigu proroka Jeremije

Tužaljke

- u HB u trećem dijelu: Spisi
- Knjiga vezana uz proroka (usp. 2 Ljet 35,25)
- Jeremija zbog 2 Ljet 35,25
 - Oplakuje Jošiju, postoje “Tužaljke”
- umjetničko djelo: koliko poglavlja
- 5 poglavlja, 5 tužaljki
 - prve četiri imaju alfabetske kitice
- o kome govori 1,1, u kakvom je stanju?
- Jeruzalem, udovica, ropkinja

Molitve

- **Treća tužaljka: glavni lik 3,1?**
- **Osobna (“ja”), kao “Jeremijine ispovijesti”**
 - položaj u knjizi?
 - u središtu, formalno još dotjeranija
 - svaka strofa tristih koji počinje istim slovom (3x22)
- **Peta tužaljaka**
- **molitva naroda, što je obraćenje u 5,21?**
 - obraćenje: vraćanje Bogu (5,21)

Istaknute teme u Tuž

- **2. tužaljka preuzima motiv iz 1,6 i stavlja ga u središte 6x (2,1.4.8.10.13.18)**
 - suprotnost “udovici” u 1,1
- **Kći sionska**
 - simbol i grada i zajednice
- **4. pjesma zaključuje motiv u 4,22a**
 - kako?
 - Politički
 - Nema više progonstva
 - Teološki
 - Grijeh otkupljen

Komunikacijska struktura

- **A. govor o Jeruzalemu**
- **B. govor Jeruzalema**
- **C. govor Jeruzalemu**
- **D. osobna molitva**
- **E. molitva zajednice**

Knjiga proroka Baruha

deuterokanonska

Baruh

- knjiga iz LXX
- proza: a) 1,1-14 – tko, gdje što?
 - Baruh djeluje u Babilonu (izvještaj u 3. licu)
 - sa zasužnjenim Jojakinom (Jekonija, Konija)
 - spašava liturgijsko posuđe
- b) 1,15-3,8 – tko, što?
 - velika pokornička molitva zajednice
- c) Bar 6 što (6,1), kome (6,1), o čemu (v3)
 - prijepis Jeremijina pisma prognanicima
 - obraćanje zajednici (“vi”)
 - pouka o kumirima (“bogovi”)
 - samo u c6 spominje se imenom Jeremija

Poezija u Bar

- a) Pjesma u 3,9-4,4
- pjesma o mudrosti (3,9-4,4)
 - Što se zbiva s mudročću u 3,38
 - “udomila se među ljudima” (3,38)
 - utjelovljenje Logosa?
- B) Pjesma u 4,5-5,9
- o obnovi Božjeg naroda (4,5-5,9)
 - Glavni lik (4,8), kome se obraća (v19.21.25)?
 - Jeruzalem – majka (4,8)
 - progovara djeci: “djeco moja” (4,19.21.25)
 - Motiv u 5,7 (odakle?)
 - Novi Izlazak: Iz 40,4

Dva glavna dijela

- Gdje Bar 1,1 i kada 1,2 pisano?
- u Babilonu (1,1), 5. godina od pada Jeruzalema
 - Javno čitanje kome (1,3s)
- Kralj Jojakin (Jekonija); sav narod
 - reakcije (1,5s.10)
- pokornička molitva (5)
- pošiljka: novac (7)
- pismo (10)

Pismo iz Babilona u Jeruzalem

- ❑ Sadržaj pisma (1,10.11):
- A) Novac za žrtvene prinose
- B) Poziv na molitvu – za koga (11s; 13):
 - ❑ *za Nabukodonozora*
 - ❑ *za prognanike*
- C) *knjiga* za čitanje u Hramu (14)
- riječi pokorničke molitve (1,15-2,35)

Molitva zajednice (“mi”)

- ❑ glavna misao (1,18.19.21; 2,10.24; 3,4 ⇔ 2,22.29)
- nismo slušali glas Gospodinov
⇔ ako ne poslušate (2,22.29)
 - ❑ odakle nevolje (1,20; 2,2.29)?
- Božja prijetnja kod Izlaska zapisana u Zakonu
- izvršena (2,1; usp 2,7: sva zla stigla)
 - ❑ negativan preokret (2,5):
 - ❑ gospodari (usp. Post 1,26.28) – podjarmljeni
(grč: iznad – ispod)

Vrijednost izgnanstva

- razlog izbavljenja (Bar 2,14s)
- Bog “poradi sebe” (14)
- “da sva zemlja upozna Gospodina” (15)
 - Božji zahtjev 2,21.24:
- služite kralju Babilonskom
 - zašto, svrha (2,30-32):
- opametit će se (30), spoznati svojega Gospodina (31)
- obratiti se (32)
 - plod (2,34s):
- povratak (34), vječni Savez (35)

Molitva u Babilonu (Bar 3)?

- Sadržaj molitve u 3,7:
- **hvala u zemlji izgnanstva (3,7 usp. 2,32)**
 - najava u 2,32
 - Poziv Izraelu u 3,9.14; 4,2:
- **Čuj (9)**
- **Nauči gdje je mudrost (14)**
- **Vrati se! (4,2)**
 - **Božji poziv? = odgovor na molitvu**

Tugovanje i utjeha (Bar 4s)

- ❑ Naricaljka u 4,9-29
- **majka Jeruzalem govori (usp. 8)**
 - ❑ tuga zbog progonstva
- **nada u Bogu (4,22): Spasitelj vaš**
 - ❑ Utjeha (4,30-5,9):
- **prorok govori Jeruzalemu (Bog = on)**
- **najava povratka (novi izlazak)**
 - ❑ poznati poziv u 5,7:
- **gore neka se snize,
doline neka se ispune (usp. Iz 40,4)**

Pismo

- ❑ Tko kome piše u Bar 6,1?
- Jeremija prognanicima, prije progona
- Prijepis
 - ❑ Čije riječi "ja ću vas izvesti"? (6,2)
- Božje
 - ❑ Dužina progonstva:
- 7 naraštaja
 - ❑ Glavna teškoća: "bogovi" (3.4.8.9.10.15...)
- A) Opis kakvi su
- B) Kako njihovi svećenici postupaju s njima

Kumiri

- ❑ Ključni opis “bogova” u 6,24
 - nema u njima životnoga daha
 - ❑ Glavni savjet 6,14.22.28.69:
 - Nisu bogovi. Ne bojte se!
 - ❑ Kako ih *Kaldejci* štiju? (6,40)
 - Obeščašćuju ih
 - ❑ Zaključak (6,45.50; 58):
 - Prijevarena (45.50); 3x lažni bogovi (58)
 - ❑ Prirodne sile korisnije 60-62
 - Sunce, mjesec, zvijezde, munja, vjetar, oblaci
-